

Työkalu vammaiskysymysten valtavirtaistamiseen kehitysyhteistyöhankkeisiin

Pyydäthän Vammaiskumppanuuden toimistolta (info@vammaiskumppanuus.fi) luvan työkalun kopiointiin.

	Toimintaympäristön analyysi	Suunnittelu	Toteutus- ja seuranta	Arviointi
Vammaisten ihmisten osallistuminen	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hankealueen vammaisten tapaaminen ➤ Alueella toimivien vammaisjärjestöjen ja –ryhmien kartoittaminen ➤ Toimintaympäristön analyysin toteuttaminen yhdessä vammaisten ja heidän järjestöjensä kanssa ➤ Vammaiset mukaan suunnitteluryhmän jäseninä 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vammaiset mukaan hankkeen suunnitteluun ja päätöksentekoon, mielellään suunnitteluryhmän jäseninä ➤ Vammaisten ihmisten osallisuuden ja osallistumisen suunnittelu yhdessä vammaisten ihmisten kanssa ➤ Syrjivien asenteiden, käytäntöjen, sääntöjen ja lakien muuttaminen esimerkiksi koulutukseen ja työllistymiseen liittyen ➤ Vammaiset tasavertaisiksi oikeudenhaltijoiksi muiden ryhmien kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vammaiset tai vammaisjärjestöjen edustajat mukaan hankkeen toteuttajiksi ➤ Aito ja aktiivinen vammaisten osallistuminen hankkeen päätöksentekoon ja toteutukseen ➤ Seuranta siitä, hyötyvätkö vammaiset hankkeen toiminnasta ja tuloksista tasavertaisesti muiden hyödynsaajien kanssa ➤ Vammaisten palkkaaminen hanketoteutukseen 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Paikallisia vammaisia tai vammaisjärjestöjä mukaan arviointiin arviointityöryhmän jäseninä/konsultteina ➤ Vammaisspesifit kysymykset osana arviointia ➤ Vammaisten osallisuuden toteutumisen arviointi hankesyklin eri vaiheissa ➤ Arviointi yhdessä vammaisten henkilöiden kanssa, ovatko tulokset heidän kannaltaan kestäviä
Etelän kumppanien ja sidosryhmien sitouttaminen	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Keskustelu vammaisten oikeuksista kumppanien ja sidosryhmien kanssa ➤ Henkilökunnan vammaisosaamisen kartoitus ➤ Sisäinen ja ulkoinen tiedotus vammaisten roolista hankkeen kaikissa vaiheissa 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Koulutukset vammaisten oikeuksista ja vammaisten huomioimisesta Pohjoisen ja Etelän hankekumppaneille ja sidosryhmille ➤ Kouluttajina paikallisia vammaisia ➤ Suunnitelman laatiminen asennemuutosten aikaansaamiseksi osaksi hanke-suunnitelmaa 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vammaisnäkökulman toteutumisen seuraaminen kaikkien hankkeen toimintojen osalta yhdessä vammaisten kanssa ➤ Valtavirtaistamissuunnitelman toteutumisen seuranta 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Arviointiin mukaan organisaation ja sidosryhmien vammaisten oikeuksia koskevan tietoisuuden ja toiminnan vahvistumista mittaavia kysymyksiä. ➤ Arvioinnin hyödyntäminen luomalla hyviä käytäntöjä tuleviin hankkeisiin
Esteettömyys ja saavutettavuus	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vammaisia koskeviin asenteisiin perehtyminen, ja suunnitelman laatiminen niiden muuttamiseksi ➤ Tilaisuuksien järjestäminen esteettömissä tiloissa ➤ Informaation tuottaminen saavutettavassa muodossa ➤ Paikalliseen lainsäädäntöön perehtyminen 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hankkeen toimintojen suunnittelu a) esteettömiksi b) parantamaan tiedon saavutettavuutta kaikille c) muuttamaan vammaisia syrjiviä asenteita ja lakeja 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hankesuunnitelmaan kuuluvan esteettömyys- ja saavutettavuussuunnitelman toteutumisen seuranta. ➤ Esteettömyydessä ja saavutettavuudessa huomioitujen puutteiden korjaaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Arviointiin mukaan kysymyksiä siitä, miten esteettömyys ja saavutettavuus toteutuivat hankkeen eri vaiheissa: ➤ Olivatko tilat esteettömiä? ➤ Oliko tieto saavutettavassa muodossa (pistekirjoitus? viittomakielen tulkkaus?) ➤ Hyödyntäminen tulevassa suunnittelussa
Budjetointi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vammaisspesifin informaation keräämiseen/alkukartoituksen tekemiseen budjetoitava varoja ➤ Esteettömyyteen ja saavutettavuuteen budjetoiminen 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vammaiskysymysten valtavirtaistamisen kulujen arviointi hanketoiminnoinnain yhdessä (vammaisten) asiantuntijoiden kanssa (yleensä 2-5 %) ➤ Suunnittelun esteettömyyteen budjetoiminen 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vammaisten huomiointiin budjetoitujen varojen tarkoituksenmukaisen käytön seuranta 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Valtavirtaistamisen toteutuneiden kustannusten arviointi; hyödynnä tulevassa suunnittelussa ➤ Budjetoi arvioinnin esteettömyyteen ja saavutettavuuteen
Dokumentointi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Alkukartoituksen sisältävä vammaisspesifiä tietoa ➤ Perusasioiden kirjaaminen vammaisten tilanteesta alueella ➤ Vammaisten henkilökohtaisten kertomusten kerääminen ➤ Eri vammaryhmien erityispiirteet huomioiva informaation kerääminen 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mahdollisen kiintiön määrittäminen hankkeeseen osallistuville vammaisille ➤ Vammaisspesifit tavoitemittarit ja indikaattorit, joilla kerätään tietoa vammaisten osallistumisesta hankkeeseen 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Raportointi siitä, tavoitako hanke vammaiset, toteutuuko vammaisten osallistuminen ja hyötyvätkö he tuloksista verrattuna muihin hyödynsaajiin ➤ Raportointi siitä, kuinka yhteistyö eri osapuolten kanssa toimii ➤ Raportointi vammaisten huomioimisesta valittujen mittarien avulla 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vammaisten oikeuksien toteutumisen kuvaaminen sekä narratiivisesti että alussa määritetyillä mittareilla hankkeen arviointiraportissa ➤ Vammaisten henkilöiden kuvausten kerääminen siitä, miten hanke on vaikuttanut heidän elämänsä
Kestävyys	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Henkilökunnan vammaisosaamisen kartoitus ➤ Esteiden kartoitus ja suunnitelman laatiminen niiden purkamiseksi 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Suunnitelman laatiminen asennemuutosten aikaansaamiseksi osana koko organisaation toimintaa ➤ Vammaisten oikeuksien valtavirtaistamisstrategian/ohjeistuksen laatiminen 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Organisaatiotason valtavirtaistamissuunnitelman toteutumisen seuranta ➤ Henkilökunnan koulutus sekä Suomessa että Etelässä 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vammaisten oikeuksien valtavirtaistamisen toteutumisen seuranta ja arviointi myös organisaatiotasolla ➤ Hyvien käytänteiden dokumentointi